

peti ravno nasprotno. Po sprevidu lahko slednji prebivalec naše doline, ako ima le količkaj možganov v glavi. In kako se tudi za povzdigo ne bi potezali, saj nam gré tako rekoč za glavo; vzemimo, da niže vinske cene v kratkem ni konca, in prišli bomo tako daleč, da se nam skoro ne bo splačalo vino pridelovati. Kaj pa potem početi? — od česa živeti, s čem davke plačevati? — Bogme! težko je odgovoriti, kajti vse tiste kmetovalce naše doline, ki za domačo potrebo zadosti živeža pridelujejo, našteje se lahko na deset prstov, — kje je pa še obleka in vse drugo?

Marsikdo, ki bo te vrstice bral, si bo mislil, da morejo Vipavci vendar-le več kakor zabiti biti, da se ne ganejo in za zboljšanje svojega vina ne potezajo.

Zares! trma in kratkovidnost ne vseh, al vendar večine naših kmetov in tudi mnogo taci gospodarjev, ki se prištevajo inteligenciji, sme se še originalna imenovati. Ne da bi se za dobro kar le mogoče potezali, ampak še le z vso silo nasprotujejo. To pa morem spričati.

Razun trmastih kratkovidnežev, kateri dle ne vidijo kakor nos seže, in kateri koristi ene ali druge osnove ne zapopadejo, ako se ne dá s kuhovnico zajeti, razun takih — pravim — imamo v naši dolini, Bogú čast in hvala! tudi nekaj pravih možakov, kateri se s krepkim potezanjem za povzdigo našega vinstva odlikujejo. Ti možje so se združili ter posvetovali, kako da bi se dalo od Vrtovca pričeto delo z združenimi močmi zopet oživiti in dovršiti.

K temu početju jih pa ni slepa, z zraka zgrabljena ideja pripravljala, ampak trdno prepričanje, da se dá naše vino s pravim ravnanjem do stanovitnosti, in s tem do prave visoke dobrote in više cene povzdigniti.

In kaj jih je k temu prepričanju napeljalo? — Prvič izreki v vinstvu jako izvedenih mož, in drugič in še bolj djanja, ki so se po nekem g. Scheinsbergerju, bivšem grofu Lanthierovem vinščaku, v naši sredi vršile.

Od veljavnih izrekov naj omenim le onega od slovečega barona Babota, in pa onega od nekega Koehna, vélicege vinskega trgovca.

Ko je bil Babo pred nekoliko leti od vlade na ogled vseh avstrijskih vinskih dežel poslan, prišel je tudi v našo dolino. Tukaj je bil sicer malih besed, in kmalu jo je zopet odrinil. Ko pa je prišel na Dunaj nazaj, je neki pri seji, v kateri je poročal o svojem popotvanju, rekel, da imamo mi Vipavci, in sploh vsi vinščaki južnih dežel zlato v vinogradih zakopano, al izkopati ga ne znamo. Babotu pa menda tudi ni ravno dosti na tem ležeče, da bi mi kedaj omenjeno zlato izkopali, saj njegova „Weinlaube“ prinaša sicer mnogo koristnih podukov in nasvetov, al za južne dežele kaj specijelnega v njej žalibog! ni najti, k večemu kako sporočilce. Ne more se sicer trditi, da marsikaj tega, kar veljá za severne dežele, ne bi tudi nam koristilo; v celoti je pa med severnimi in južnimi razmerami vedno velik razloček. Sme se toraj izreči, da je „Weinlaube“ enostranska, in sicer ne samo zarad nas, temuč tudi zarad Ogrov, kateri so jo enostranosti že zdavno obtožili.

Koehn, kakor rečeno, véliki vinski trgovec, je bil nekda v Postojni. Pri obedu je jedel vipavsko grozdje in pil vipavsko vino. Ko izvé, da oboje je iz enega in istega kraja domá, začudi se ter reče: „No, to so pač dobri kemiki, ki umejo iz tako žlahnega grozdja tako podružno vince pridelovati!“

Kar se Schwainsbergerja tiče (on se je v Klosterneuburgu izučil), morem omeniti, da je bil v stanu vipavsko vino stanovitno narediti; kajti še zdaj (čez 3

leta) se pije njegovo vino. To vino pa ni nobeno posebno vino (pikolit ali kaj takega) kakor bi kdo mislil, da! še celó nogradsko ni, in vendar prekosí marsiktero tistih, o katerem bi Ipavec rekel, da ga nobeden v dolini ne „prehaupta“.

To mislim, je najlepši dokaz, da se dajo naša vina stanovitna narediti, in to ne s tako imenovanim „erznavanjem“, ampak le s pravim, nikakor škodljivim ravnanjem.

S to psovko: „ja! ta in ta ercnavo vino“, se pri nas sploh vsi bolj razumni vinščaki pitajo. Al kdo so ti obrekovalci? — prav največi vinski „fušarji“ in nevošljivci, kateri brez vsega uma skrivaj z vinom manipulirajo. Oni res vino „ercnavajo“, kajti lotijo se še le takrat vinu pomagati, kedar je že tako daleč prišlo, da je vse kaj družega kakor pa vino.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarska skušnja.

* Za pokončevanje predenice (Kleeseide), ki dela veliko škode po deteljščih in večkrat ves pridelek popolnoma pokončá, nasvetovalo se je kmetovalcem že mnogo pripomočkov, med temi tudi veliko takih, ki se le z obilnimi stroški izpeljati dajo, kakor na priliko s kemičnimi pripomočki. Ta silno škodljiva rastlina prikazala se je tudi na družbinem vrtu na treh krajih, ki smo jo pa popolnoma tako-le zatrli: Po prostorih, koder se je predenica zapletala in prav bohotno rastla, nasuli smo 3–4 palce na debelo lahke zemlje, to pa takó, da je zemlja še za čevelj na široko okrog takih krajev ležala, po katerih je predenica rastla. Na ta način smo predenico popolnoma zatrli in se tudi ni več prikazala. Ta pripomoček je prav lahak, ne prizadene nobenih stroškov, in vendar predenico popolnoma zatara. Da je temu res tako, to potrjujem jaz, ker sem se tega dostojno prepričal.

Fr. Schollmajer,

oskrbnik vrta kmet. družbe v Ljubljani.

Politične stvari.

Govor poslanca Črneti

o adresini debati v državnem zboru.

Po stenografičnem zapisniku.

Gospôda moja! v 8. seji tega sl. zbora je častiti predsednik te zbornice dr. Kaisersfeld svoje stališče zaznamoval z le-temi besedami:

„Kedar gré za državo, za njen obstoj, za pogoje tega obstanka, tačas imajo za nas prepričevalno moč le pričujočnost, le resnične potrebe narodov in le evropske zadeve“.

On se je vstopil na to stališče, da bi dokazal, naj ostane ustava, kolikor je koli mogoče, nedotekljiva.

Dobro, gospôda moja! jaz pritrujem temu stališču, — on je najviši, on je merodajni, vse drugo se mu mora podvreči. Jaz mu potrjujem, toda po ravno tem vodilu pridem do ravno nasprotnega sklepa.

Jaz mislim in upam, da mi tudi vi, gospôda moja, ne bote ovrgli, da država, ktera se je tako osnovala in vredila, da nobenega razširjenja ne prenese, da razširjenja ne želi in želeti ne smé, jaz rečem, da si je taka država že sama jamo skopala. V takem stanu je zdaj Avstrija vsled svoje sedanje ustave. Pomnoženje in razširjenje Avstrije na jugu z Italijani in Slovani, ali povekšanje Avstrije na vzhodu z Rumuni ali Slovani, ali razširjenje Avstrije na severu s Slovani, bi na vsaki način le še pomnožilo naše ustavne zadrege, naše ustavne homatije, katerih se nam dandanes že tako